

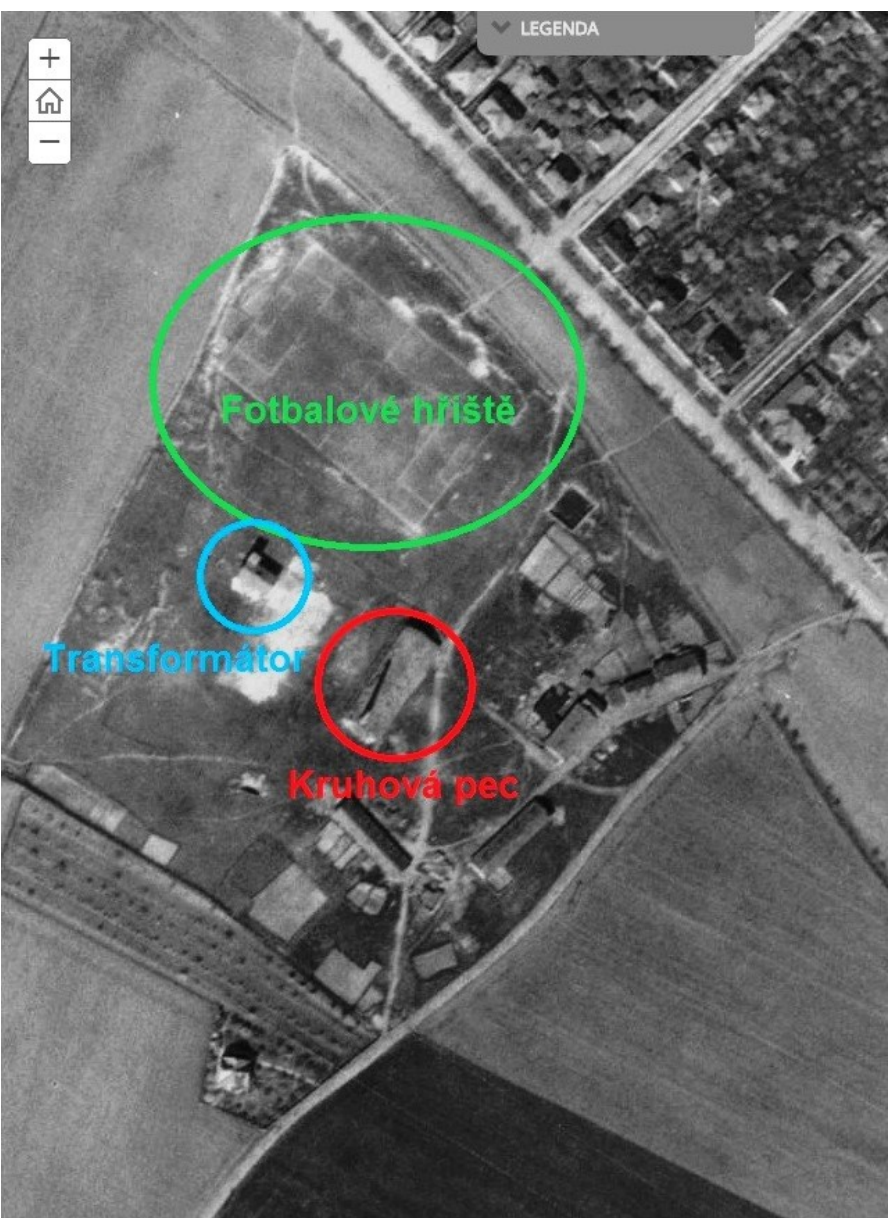
Z historie řemesel a živností na Suchdole CIHLÁŘ

V dávných dobách se cihly vyráběly z jílovité hlíny, někdy s příměsí kaménků či slámy, a sušily se na slunci nebo vypalovaly. Cihláři v antickém Římě zavedli typizované tvary a formáty cihel a značili cihly kolkem.

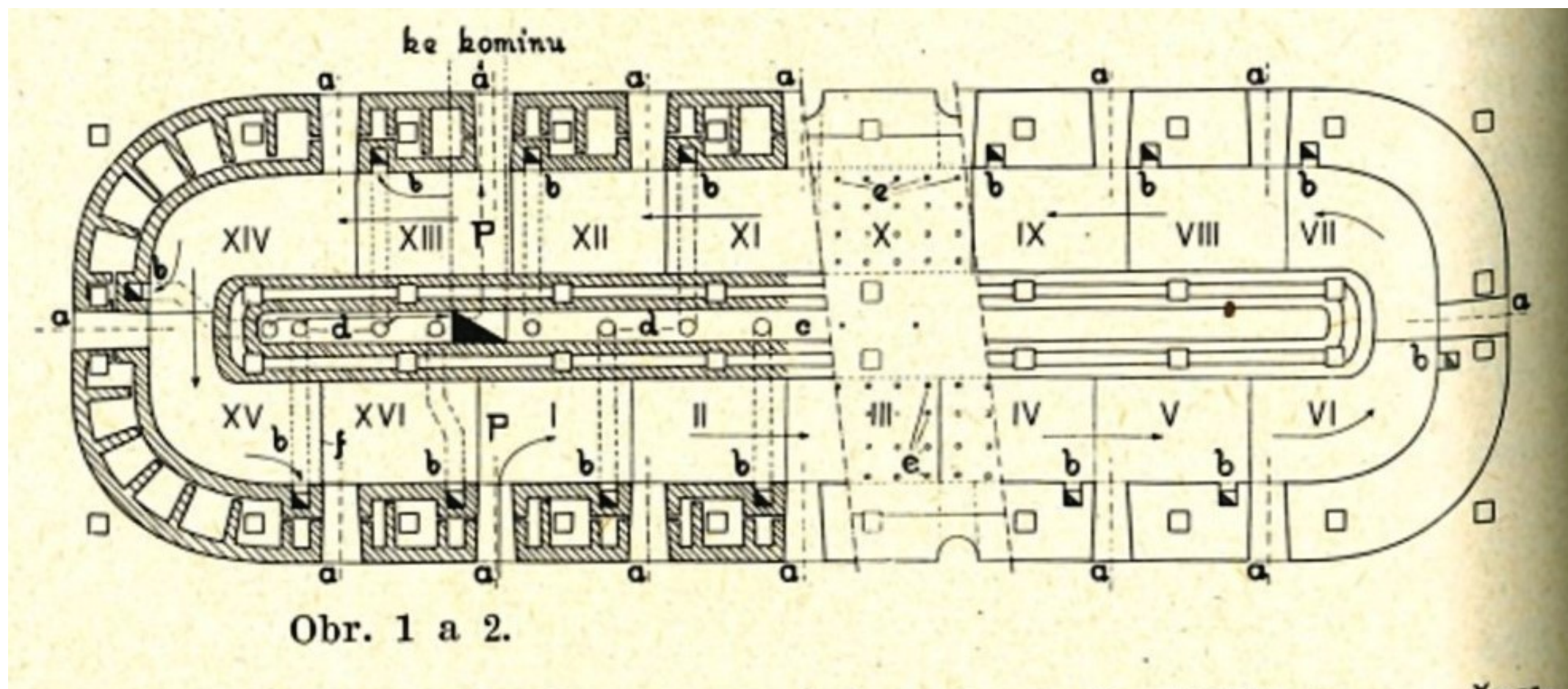
V 10. a 11. století cihláři vyráběli pro zedníky „cihly zdící“ a od nich se dále odlišovali „cihláři krycí“, kteří vyráběli tašky. V Praze byli v roce 1419 čtyři cihláři zdící a osm cihlářů krycích.

Cihelny stávaly v Praze za hradbami města, později také u obvodních městských zdí. Při středověkých klášterech byla cihelna někdy spojena s hrnčířskou dílnou.

V 16. století se vyráběly „cihly žlebové, hákové, jeptiškové, zdící, skleповé a dláčky“. Cihelny byly převážně obecní, majitelé větších usedlostí si pořizovali vlastní cihelny. Nejvíce soukromých cihlen bylo v Praze a jejím okolí. Cihelny i cihláři byli při městech všude, kde byla příhodná hlinitá místa. Mistři cihláři byli nájemní řemeslníci, kteří uzavírali smlouvy s majiteli cihelných hutí, k vlastnímu užtku si nechávali část svých výrobků. O podobě cihlářské práce na přelomu 18. a 19. století se zmiňuje „Technologie všeobecná a obzvláštní“ z roku 1837. Na podzim se kopala hlína do zásoby, aby přes zimu promrzla, na jaře se rozmíchala po prolití vodou a následně se tvořily cihly v kadlubech, formách. Po vyjmutí a usušení se cihly vkládaly do pece a několik dní se vypalovaly, potom pec musela několik dní stydnout. Cihly od topeniště bývaly nejtvrdší a používaly se na obvodové zdi. Cihly, které byly dále od topeniště, se používaly na výplně a přepážky. [5] (H.B.)

Situace, cihelna Unitas, 1953. Nyní stadion a bazén ČZU.
(Zpracoval B. Sommer) [1]

Obr. 1 a 2.

Kruhová pec byla vynalezena německým stavitelem Friedr. Hoffmannem v r. 1858. Jejím základním prvkem je dlouhý klenutý pálicí kanál „P“ uzavřený v kruh (obr. 1 a 2). Zevnější obvodové zdivo má řadu otvorů „a“ pro zavážku a vyvážku vypalovaného zboží. Každému zavážecímu otvoru odpovídá část pálicího kanálu tzv. komora I, II, III atd. a velikost pece spočívá v tom, z kolika je komor a kolik má zavážecích otvorů. Komory, jichž bývá nejméně 12, obvykle však 13 až 18 a mnohdy i více, nejsou nijak zvláště od sebe odděleny. Každá má při podlaze otvor „b“ pro odvod kouře, od něhož vede z každé komory kouřový kanál do sběrného kanálu „c“. [3]

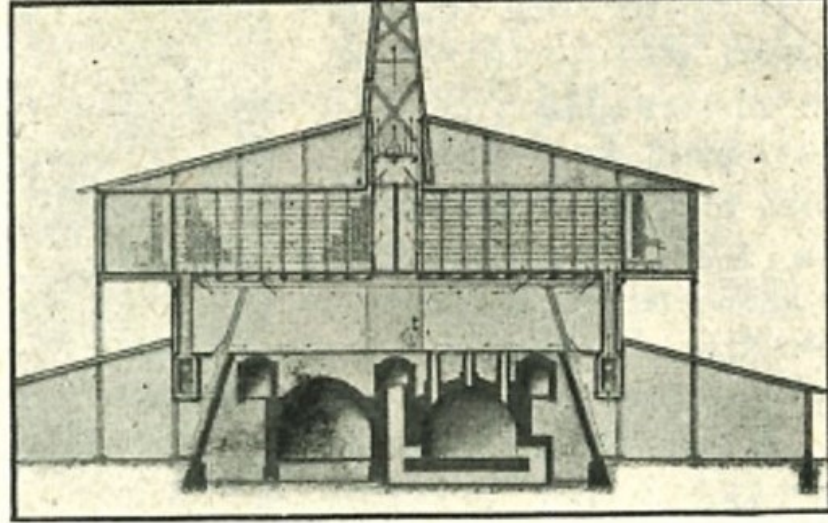
Ilustrační foto. Komorová kruhovka. [2]

Unitaska, domky pro zaměstnance.
(Foto poskytl Z. Kučerová) [1]

Unitaska, zaměstnanci v peci.
(Foto poskytl Z. Kučerová) [1]

Obr. 10. Řez kruhovkou.

V klenbě pálicího kanálu jsou nad každou komorou provedeny čtyři nebo více řad malých kruhových otvorů e o průměru 10-15 cm a každá řada má tři i více takových otvorů, jež se jmenují sypáky. Jími se do peci nasypává po malých dávkách drobné palivo, obvykle uhelný prach. Každý sypák je přiklopen litinovým víčkem. Zboží se v peci sestavuje tak, že vyplňuje zcela pálicí kanál, ale tak řídko, aby mezi jednotlivými kusy zboží zůstávaly úzké skuliny a poskytovaly při palení dostatečný volný průřez pro postup kouře pálicím kanálem. [4]

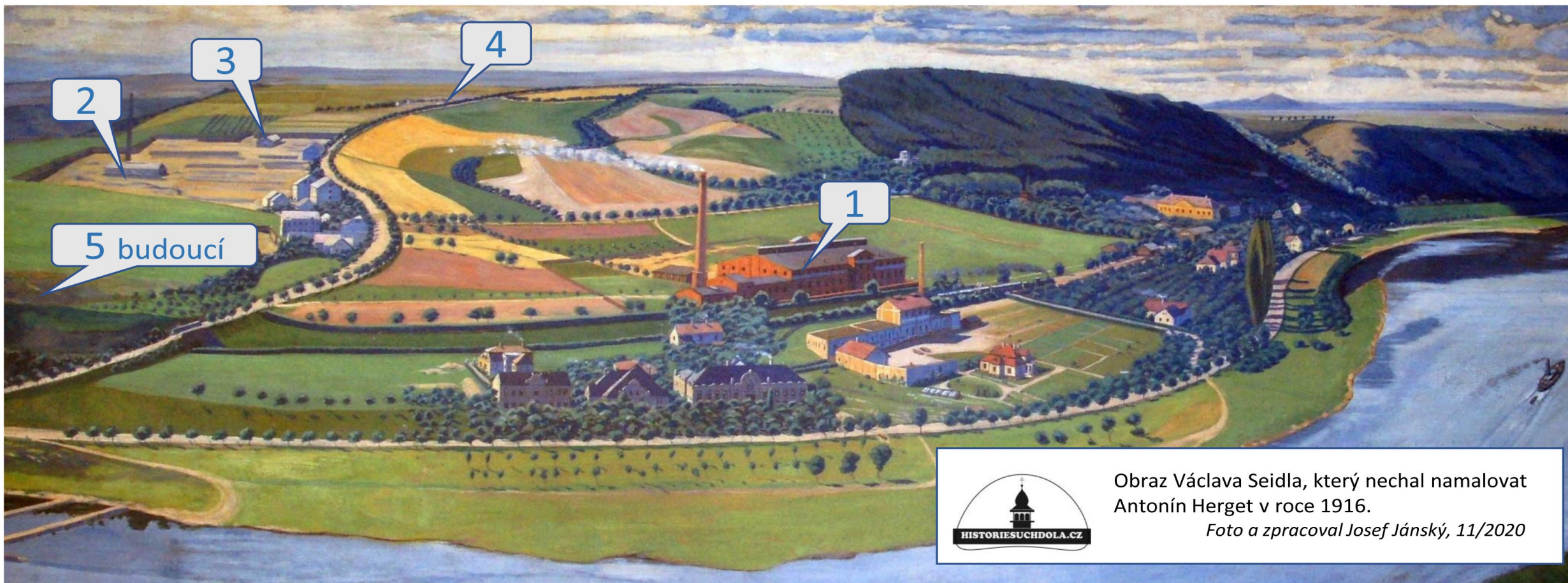
Situace cihlen v Sedlci v roce 1916

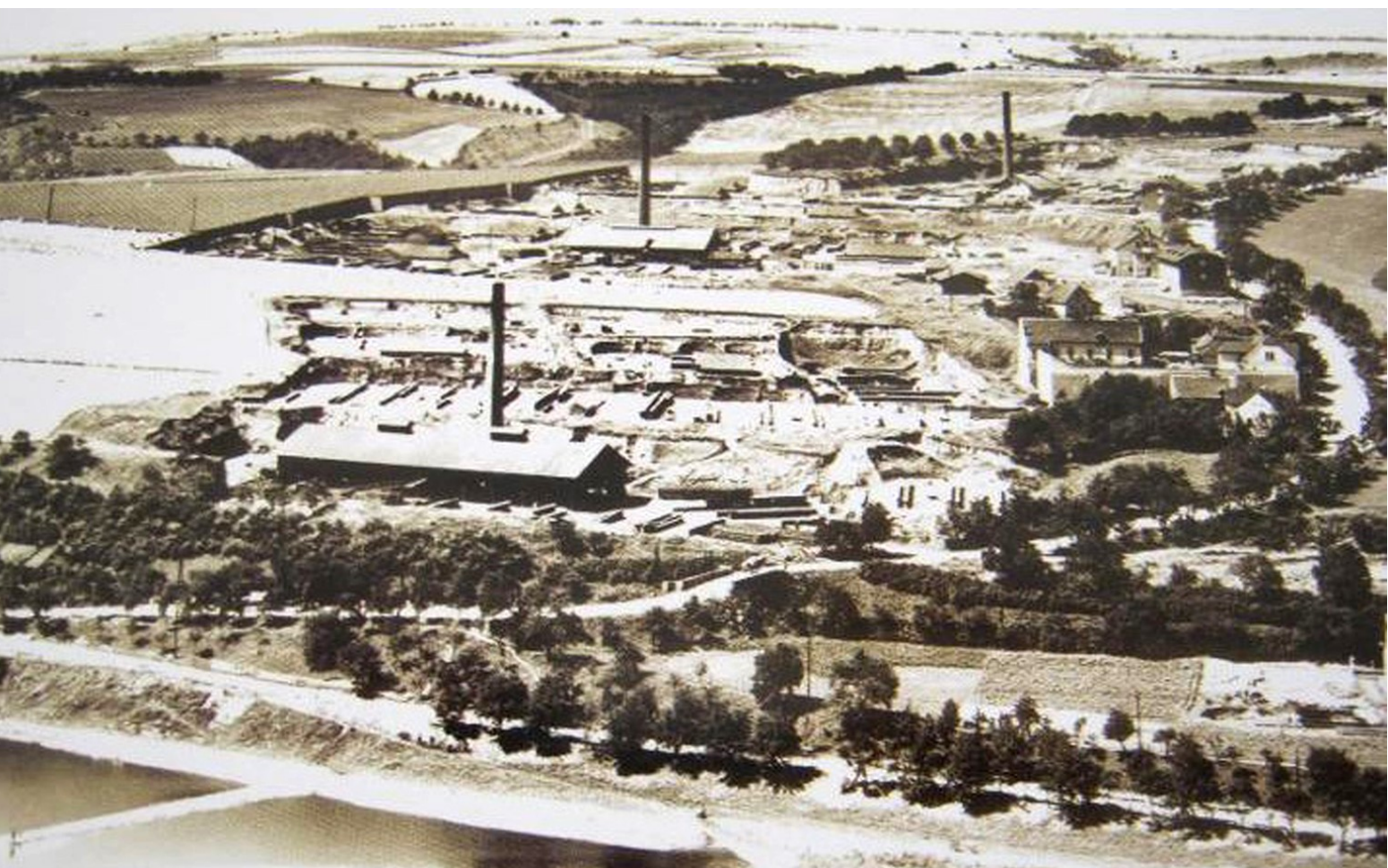
Obr. 1. Výřez geologické mapy v měřítku 1:50 000, list 12-24 Praha (Havlíček 1985) se žlutě vybarvenými polohami správní a správných hlin (uprava J. Zavřel a M. Komanec, 2016).

(Kolkované cihly z území Prahy 6 Jan Zavřel — Miloš Komanec)

1 Cihelna Antonína Hergeta
Od 1910 | 2 Majitel neznámý
Možná Karel Fišer | 3 Majitel neznámý
Možná Karel Fišer | 4 Cihelna Unitaska
Asi od 1875 majitel p. Procházková
Asi od 1893 majitel p. Kořínek
Později majitel Antonín Herget | 5 Cihelna Republika
Od 1919 |
|---------------------------------------|--|--|--|--------------------------------|

Obrázek Václava Seidla, který nechal namalovat Antonín Herget v roce 1916.
Foto a zpracoval Josef Jánský, 11/2020

Sedlecké cihelny, vlevo od ulice Kamýčká, po roce 1919.
(Foto archiv ČZU)

Cihla s kolkem H z cihelny Antonína Hergeta v Sedlci.
Velikost 29 x 14 x 7 cm.
Nalezeno v ulici Podbabská v Dejvicích.
(Zdroj: J. Zavřel-Miloš Komanec, Staletá Praha, 2016/2)

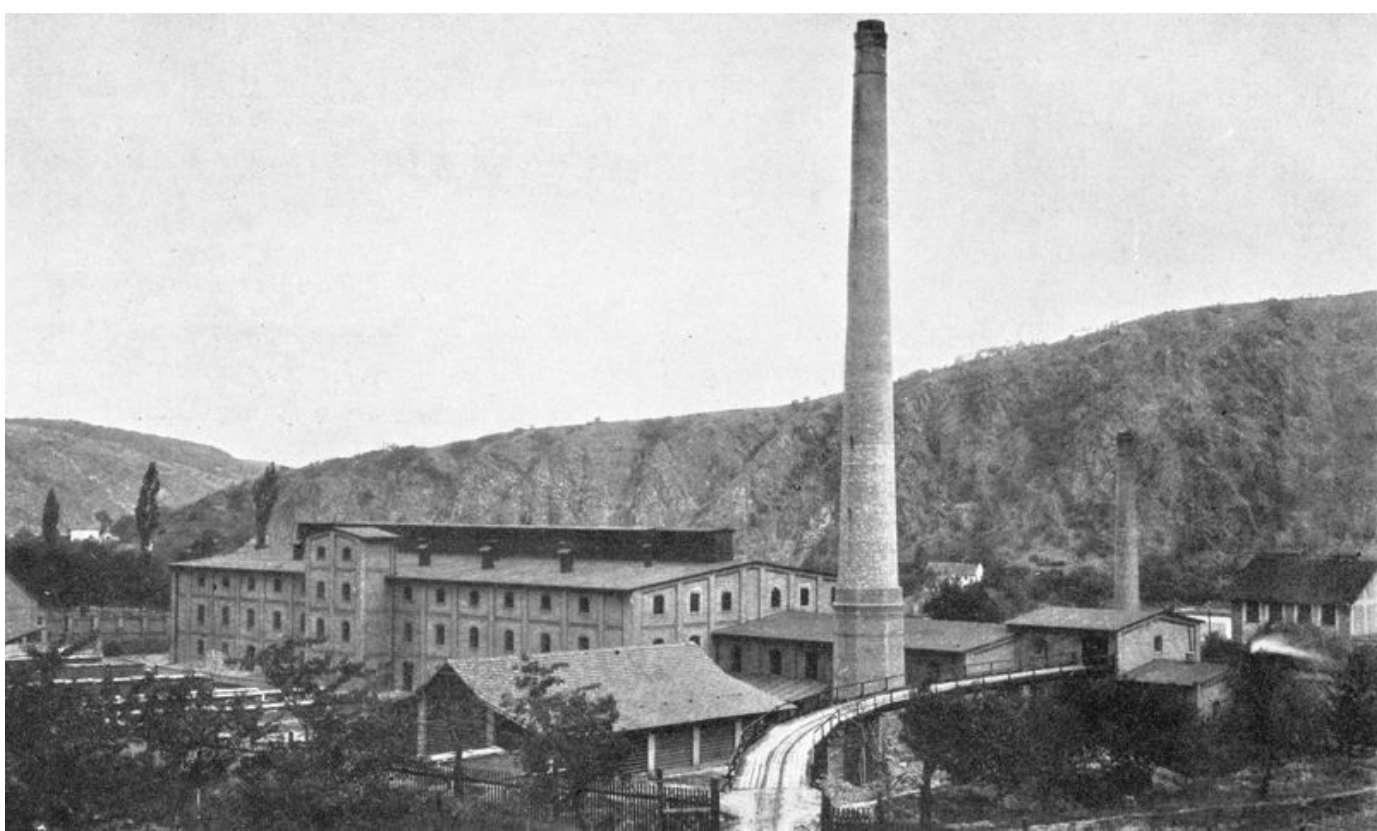

Kolkované cihly Přstrosovy cihelny
(Zdroj: J. Zavřel-Miloš Komanec, Staletá Praha, 2016/2)

Hergetova cihelna, ulice Přerušená. [2]

Cihelna Antonína Hergeta, Sedlec, ulice Přerušená

Hergetova cihelna, Sedlec.
(Zdroj: koda.kominari.cz)

V roce 1903 si Antonín Herget nechal vyplatit podíly z rodinné firmy a použil je na založení své samostatné **sedlecké** firmy. Koupil sedlecký velkostatek i s cihelnami. Novou cihelnu dal postavit při železniční trati podle návrhu berlínské firmy **Wilhelm Eckardt & Ernst Hotop**. [1]

Ernst Hotop (1885-1904).

Wilhelm Eckardt (1845-1910).

Zdroje:

- [1] historiesuchdola.cz
- [2] Wikipedia
- [3] *Tech. slovník nauč. D VII 25/8 1931*
- [4] *Tech. slovník nauč. D II 12/1 1928*
- [5] *M. Janotka, K. Linhart: Řemesla našich předků, 1987*